

Altyapı Sporlarında Ahlaki Karar Alma Tutumları Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması: Bir Türk Örneğinde Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Bahri Gürpınar¹

Öz

Bu çalışmanın amacı, Lee ve ark. (2007) tarafından geliştirilen Altyapı Sporlarında Ahlaki Karar Alma Tutumları Ölçeğinin (AMDYSQ) 11-19 yaşındaki Türk sporculara uyarlanmasıdır. Veriler 398 sporcu öğrenciden elde edilmiştir. AMDYSQ'nun Cronbach Alpha katsayısı 0,76, test-tekrar test güvenirlilik katsayısı 0,855 olarak bulunmuştur. AMDYSQ'nun geçerliği doğrulayıcı faktör analizi ile incelenmiştir. Uyum indeksleri değerlerinin tüm parametrelerde iyi veya mükemmel seviye de olduğu görülmüştür (Ki-kare/sd=2,85; GFI= 0,96; AGFI= 0,93; CFI= 0,96; NNFI= 0,94; RMSEA= 0,068; SRMR= 0,047). Bu bilgilere göre Türk sporcu öğrencilerden elde edilen yapının özgün ölçek ile benzer olduğu görülmüştür. Sonuç olarak, AMDYSQ'nun Türkçe formundan elde edilen verilerin kuramsal yapı tarafından açıklandığı ve güvenirlilik katsayılarının yeterli olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Ahlaki karar alma tutumları
Genç sporcular
Geçerlik
Güvenirlilik

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 16.06.2014
Kabul Tarihi: 30.11.2014
Elektronik Yayın Tarihi: 16.12.2014

DOI: 10.15390/EB.2014.3643

Giriş

Sporun karakter ve ahlaki gelişime katkıları olduğu yıllardır insanlar arasında söylenmektedir. Aslında bu düşünce sosyal ahlak ve davranışların gelişimiyle ilgilidir. Kohlberg'e (1964) göre de ahlaki gelişim bilişsel gelişimin bir parçasıdır ve bu süreçte çocuk iyi ve kötü davranışları değerlendirerek ahlaki ikilemleri algılar ve çözer. Öğrencilerin ahlaki gelişimleri, hem ilköğretim hem lise sınıflarına ait birçok beden eğitimi eğitim programlarında, en önemli eğitim amacı olarak tanımlanır (IPC, 2005; NASPE, 2005). Dürüstlük, hoşgörü, işbirliği ve saygı gibi temel ahlaki değerlerin gelişmesinde beden eğitimi ve sporun önemli rolü olduğu belirtilmektedir (Shields ve Bredemeier, 1995).

Genelde sportmenlik, fair play, gibi kavramlarla ilişkilendirilen beden eğitimi ve spordaki ahlaki davranışlara yönelik araştırmalar günümüzde spor felsefesinin önemli konuları arasında yer almaktadır. Bu bağlamda sportmenlik ve fair play ilkelerinin ihlalleri ya da bu ilkelerin farklı kavramlarla ilişkileri ile ilgili birçok çalışma araştırmacılar tarafından yapılmıştır. Bu çalışmalar arasında ahlaki çöküş (Corrion, Long, Smith ve Longueville, 2009; Boardley ve Kavussanu, 2011), ahlaki düşünme (Long, Pantaleon, Bruant ve Longueville, 2006), ahlaki işleyiş (Kavussanu, ve Spray, 2006), sporda hile (D'Arripe-Longueville, Corrion, Scoffier, Roussel ve Chalabaev, 2010), başarı amacı

¹ Akdeniz Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Türkiye, bahrigurpinar@akdeniz.edu.tr

ve sportmenlik (Lemyre, Roberts ve Ommundsen, 2002; Gano-Overway, Guivernau, Magyar, Waldron ve Ewing, 2005), başarı amacı ve fair play (Río, Gimenez, Cecchini ve Mesa, 2012), hedef yönelimi ve sportmenlik (Dunn ve Dunn, 1999), motivasyonel iklim ve sportmenlik (Stornes ve Ommundsen, 2004; Miller, Roberts ve Ommundsen, 2004;), doping kullanımı ve sportmenlik (Chantal, Soubranne ve Brunel, 2009), anti sosyal davranış (Sage ve Kavussanu, 2008; Boardley ve Kavussanu, 2010; Hodge ve Lonsdale, 2011; Bortoli, Messina, Zorba ve Robazza, 2012), spor eğitimi modeli (Perlman ve Karp, 2010), konuları yer almaktadır. Ayrıca sporun çocukların ahlaki ve karakter gelişimine olumlu yönde etkilerine dair bazı çalışmalar da vardır. Örneğin, çocuklar için tasarlanmış bir eğitim programı olan “Çocuklar için Fair Play Programı”nın iyi bir ahlaki gelişim için etkili olduğu bulunmuştur (Gibbons ve ark., 1995). Woods (2011) ise, spor ve fiziksel aktivitenin kişilere çözümleri gereken ahlaki ikilemler sunduğunu ve doğruluk, dürüstlük, sorumluluk ve alçakgönüllülük gibi ahlaki kodları geliştirmek için fırsatlar verdiğini belirtmiştir. Bununla birlikte, sporda ahlaki karar alma (Lee, Whitehead ve Ntoumanis, 2007), sporda ahlaki çözümler (Boardley ve Kavussanu, 2007), sporda ahlaki içerik yargısı (Proios, 2010), sportmenlik yönelimi (Vallerand, Briere, Blanchard ve Provencher, 1997), Sporda prososyal ve anti sosyal davranışlar (Kavussanu ve Boardley, 2009), konularında ise birçok ölçme aracı geliştirilmiş ve bunlar spor felsefesi çalışmalarında kullanılmak üzere alanyazında yer almıştır. Bu ölçekler spor ortamında meydana gelen ikilemlere dair örnekleri, olası spor senaryolarını ve bu ikilemlerde sergilenen tutumları içerir.

Lee ve ark. (2007) tarafından geliştirilen Altyapı Sporlarında Ahlaki Karar Alma Tutumları Ölçeği (AMDYSQ) yarışmaseverlik (gamesmanship), hile (cheating) ve adilce kazanmayı korumak (keep winning in proportion) davranışlarının ayırımı yaparak spordaki ahlaki karar alma tutumlarını genç sporcular üzerinde ölçmek üzere geliştirilmiş bir ölçektir. Burada tanımlanan yarışmaseverlik oyun kurallarının açığını aramak anlamına gelmekle birlikte rakibi dezavantaja uğratmak için argo konuşmak, oyunu yavaşlatmak, atağı kesmek, sayıyı ya da golü engellemek için yapılan taktik faul gibi hareketleri içerir; hile ise yakalanmamaya ve ceza almamaya çalışarak oyun kurallarını ihlal etmek anlamına gelmekle birlikte haksız penaltı almaya çalışmak, eliyle gol atmaya çalışmak gibi hareketleri içerir (Dixon ve Morgan, 2007). Alanyazında AMDYSQ ölçeği kullanılarak yapılan farklı türde çalışmalara rastlanmaktadır. Palou ve ark (2013) antrenörler tarafından yaratılan ego yönelimli hedeflerin sporcularda ahlaki karar alma tutumlarına olumsuz etki edip hile ve yarışmaseverliğin benimsenmesine neden olduğunu belirtmişlerdir. Benzer şekilde Fuster-Parra ve ark. (2014) da kişisel karakteri ego yönelimli olan genç sporcularda hakeme ve rakibe karşı yapılan hile ve aldatmanın daha çok olduğunu, antrenör tarafından yaratılan görev yönelimli ortamların ise yarışmaseverliğe neden olduğunu ifade etmişlerdir. Ponseti ve ark. (2012) ise AMDYSQ ölçeğini İspanyol kültürüne uyarladıkları çalışmalarında hile ve yarışmaseverliği benimsemenin basketbol ve hentbolcularda futbolculardan anlamlı şekilde fazla olduğunu ortaya koymuşlardır. Zengaro (2010) ise spordaki saldırganlığın hile ve adilce kazanmayı koruma davranışları ile ilgili olduğunu belirtmiştir.

Türkiye’de spor sahalarında etik dışı davranışlar her geçen gün artmakta ve bu sorunlar hemen her gün medyada gündeme gelmektedir. Bu sorunlar neticesinde spor ortamı bozulmakta bu da seyirciden başlayarak tüm toplumu olumsuz yönde etkilemektedir. Bu sorunların çözümünde öncelikle sorunun ortaya konulması gerekmektedir. Alanyazındaki ölçme araçlarının hiçbirisi spor ortamındaki yüz kızartıcı bir davranış olan “hile”yi ve oyunun ruhunu zedeleyen “yarışmaseverlik” davranışını ya da tutumunu doğrudan ölçmemektedir. Bu bağlamda AMDYSQ ahlaki karar alma tutumlarını söz konusu davranışların ayırımı yaparak ölçen uluslararası alanyazındaki tek ölçek olduğu için bu ölçeğin uyarlanması yapılmak istenmiştir. Aynı zamanda, Türkiye’de bu sorunları incelenmek için gerekli bir ölçme aracının eksikliği dikkat çekmektedir. Dolayısıyla bu ölçek uyarlama çalışmasının, bu alanda yapılan ilk çalışma olacağı düşünülmektedir. Ayrıca uyarlama çalışmasıyla farklı kültürlerdeki sporcuların ahlaki değerlendirmelerini karşılaştırmak ve bu sorunlara çözüm önerileri getirmek mümkün olacaktır. Bu amaçla Altyapı Sporlarında Ahlaki Karar Alma Tutumları Ölçeği’nin (AMDYSQ) bu gereksinimi büyük ölçüde karşılayacağı düşünülmektedir.

Amaç

Bu çalışmanın amacı, Lee, Whitehead ve Ntoumanis (2007) tarafından geliştirilmiş olan Altyapı Sporlarında Ahlaki Karar Alma Tutumları Ölçeği'ni (Attitudes to Moral Decision-making in Youth Sport Questionnaire - AMDYSQ) Türk kültürüne uyarlamak adına geçerlik ve güvenilirliğini test etmektir. Ayrıca bu çalışmada AMDYSQ Türkçe formunun psikometrik özellikleri sunulmakta ve tartışılmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma tarama modeli (Büyüköztürk ve ark., 2011) esas alınarak planlanmış bir ölçek uyarlama çalışmasıdır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Antalya'da lise ve ortaokullarda öğrenim gören ve herhangi bir sporu lisanslı olarak yapmış öğrenciler oluşturmuştur. Araştırma grubu seçiminde uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Büyüköztürk ve ark. 2011). Araştırmaya 407 öğrenci katılmış ölçeklerin uygun işaretlenmeyenleri elendikten sonra 132 kadın, 266 erkek olmak üzere toplam 398 öğrencinin verileri değerlendirmeye alınmıştır. Grubun yaş aralığı 11-19, yaş ortalaması 15,85±2,25'dir. Araştırma grubunun 128'i ortaokula 270'i lise eğitimine devam etmektedirler. Çalışmaya katılan öğrenciler 18 farklı spor branşında lisanslı olarak spor yapmaktadır (basketbol=76; futbol=175; hentbol=27; voleybol=65; atletizm=6; amerikan futbolu=1; badminton=4; boks=1; eskrim=6; güreş=9; judo=2; karate=3; kickboks=4; muay thai=1; taekwondo=3; tenis=2; wushu=1 ve diğer=12 kişi). Çalışma grubunu oluşturan öğrenciler araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır. Uygulama yapılmadan evvel ilgili okulun müdüründen izin alınmıştır.

Altyapı Sporlarında Ahlaki Karar Alma Tutumları Ölçeği (AMDYSQ)

Orijinal AMDYSQ sporcuların ahlaki karar alma tutumlarını ölçmek üzere geliştirilen bir ölçektir. Çalışmada amaç cinsiyetten, yaş farkından ve spor türünden (bireysel ve takım sporu) etkilenmeyen bir ölçek geliştirmektir. Orijinal çalışmada 3 faktör 9 maddelik yapının cinsiyetten, yaş farkından ve spor türünden etkilenip etkilenmediği 375 sporcu öğrenci üzerinde doğrulanmıştır. Orijinal ölçek 3 alt boyutludur ve Kesinlikle Katılmıyorum (1) ve Kesinlikle Katılıyorum (5) arasında puanlanan 5'li likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin alt boyutlarını hileyi benimsemek (1,5 ve 8. Maddeler; örn: Kazanmama yardımcı olacağını düşünürsem hile yaparım.), yarışmaseverliği benimsemek (2,4 ve 6. Maddeler; örn: Bazen rakibimi tahrik etmeye çalışırım.) ve adilce kazanmayı korumak (3,7 ve 9. Maddeler; örn: Kazanmak ve kaybetmek hayatın bir parçasıdır.) oluşturmaktadır. Faktör yük değerleri 9 madde için 0,47-0,89 aralığında uyum indeksi değerleri ise Ki-kare=33,54; sd=24; CFI= 0,98; NNFI= 0,98; RMSEA= 0,034; SRMR= 0,052 olarak bulunmuştur. Bu psikometrik özelliklerle AMDYSQ'nun geçerli ve güvenilir olduğu görülmektedir.

Ahlaki karar alma tutumlarını ölçmeye yönelik maddelerden 6 adedi olumsuz (1, 2, 4, 5, 6 ve 8. maddeler) ve 3 adedi de (3, 7 ve 9. maddeler) olumlu anlam taşımaktadır. Olumlu maddeler puanlanırken "Kesinlikle katılıyorum" yanıtı "5" ile ve "Kesinlikle katılmıyorum" yanıtı ise "1" ile puanlanmaktadır. Olumsuz maddelerin puanlanmasında da " Kesinlikle katılmıyorum" yanıtı "5" ile "Kesinlikle katılıyorum" yanıtı da "1" ile puanlanmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar, sporcu öğrencilerin ahlaki karar alma tutumlarının yüksek düzeyde; düşük puanların ise sporcu öğrencilerin ahlaki karar alma tutumlarının düşük düzeyde olduğu anlamına gelmektedir.

İşlem

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması için sorumlu yazar Jean Whitehead'den e-posta ile izin ve ölçeğin orijinal hali istenmiş ve verilen izin ve gönderilen ölçek ile çeviri prosedürü başlamıştır. Dilsel eşdeğerlilik çalışması için geleneksel yaklaşım benimsenmiştir (Hançer, 2003). Orijinali İngilizce olan ölçeğin özgün formu İngilizce'den Türkçe'ye araştırmacı ve dört kişi tarafından çevrilmiştir. Bu dört kişi de İngilizceyi iyi seviyede bilen mütercim tercümandır. Elde edilen beş farklı çeviri yine farklı bir mütercim tercümanla incelenerek her bir maddeyi en iyi ifade ettiği düşünülen maddeler benimsenmiştir. Elde edilen Türkçe form spor bilimleri alanından üç öğretim üyesi ile tekrar gözden geçirilmiş, her bir maddenin Türkçeye ve alana uygunluğu tartışılmış gerekli değişiklikler yapılarak Türkçe form oluşturulmuştur. Türkçe formunun son hali Türkçe ve İngilizceyi ana dili seviyesinde konuşan iki Türk tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Bu kişilerden birisi Avustralya 'da İngilizce bölümünde öğretim görevlisi diğeri ise 4 yıldır Amerika'da spor bilimleri alanında eğitim alan doktora öğrencisidir. Özgün İngilizce form ve Türkçe'den İngilizceye çevrilmiş formlar yabancı diller bölümünden İngilizce derslerine giren iki öğretim elemanına incelenilerek ikisi arasında farklılığın olmadığı yönünde ortak görüşe varılmıştır.

Araştırmada kullanılan veriler araştırmacı tarafından toplanmıştır. Çalışma grubunu oluşturan öğrenciler araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır. Öğrencilere ölçek ve yapılan çalışma hakkında ön bilgi verilmiştir. Araştırma ile ilgili ölçeklerin uygulanması yaklaşık olarak 10 dakika sürmüştür.

Türk öğrencilerden elde edilen puanların özgün ölçeğin geliştirilmesindeki yaklaşıma uygunluğunu kontrol etmek için doğrulayıcı faktör analizi-DFA (confirmatory factor analysis) kullanılmıştır. DFA ile model-veri uyumuna ilişkin hesaplanan istatistiklerden en sık kullanılanları Ki-Kare Uyum Testi (Chi-Square Goodness), İyilik Uyum İndeksi (Goodness of Fit Index, GFI), Düzeltilmiş İyilik Uyum İndeksi (Adjusted Goodness of Fit Index, AGFI), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (Comparative Fit Index, CFI), Normleştirilmiş Uyum İndeksi (Normed Fit Index, NFI), Ortalama Hataların Karekökü (Root Mean Square Residuals, RMR veya RMS) ve Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü'dür (Root Mean Square Error of Approximation, RMSEA) (Cole, 1987; Sümer, 2000). Dilsel eşdeğerlik ve test retest çalışmalarında farklı iki zamanda yapılan ölçümler arasındaki ilişkiyi belirlemek adına spearman korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Verilerin normallik dağılımını test etmek için ise Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmıştır. Çalışmada analiz için kullanılan verilerde herhangi bir kayıp gözlem bulunmamaktadır. Analizde kullanılan veriler için sapan değerler Mahalonobis Uzaklıkları ile incelenmiştir. Hesaplanan uzaklık değerlerine göre veri setinden sapan değer nedeniyle gözlem çıkartılmasına gerek duyulmamıştır. Verilerin analizinde SPSS 18.0 ve Lisrel 8,72 kullanılmıştır.

Bulgular

Dilsel Eşdeğerlilik Çalışması

Uzman görüşü referans alınarak elde edilen ölçeğin Türkçe formu ile İngilizce formunun aynı anlamı ifade edip etmediğini görebilmek adına iyi derecede İngilizce bilgisine sahip 15 kişiye ölçeklerin her iki formu 2 hafta arayla uygulanmış ve her iki ölçekten alınan puanlar arasında Spearman Korelasyon Katsayısı 0.832 ($p=0.000$) olarak bulunmuştur. Elde edilen korelasyon katsayısına ve uzman görüşlerine bakılarak ölçeğin çeviri açısından paralelliğin sağlandığı kabul edilmiştir.

Güvenirlilik ve İç Tutarlılık

AMDYSQ'nun güvenirliliğini incelemek için test tekrar test ve iç tutarlılık hesaplamaları yapılmıştır. Ölçeğin farklı zamanlardaki uygulamalarda benzer ölçüm değerlerini sağlayıp sağlamadığı 2 hafta ara ile 27 kişiye uygulanan test-tekrar test yöntemi ile belirlenmiştir. Verilerin normal dağılım göstermediği Kolmogorov-Smirnov testi ile belirlenmiştir. İki ölçüm arasındaki Spearman korelasyon katsayısı değeri 0.855 ($p=0.000$) olarak bulunmuş ve iç tutarlılığın sağlandığı

kabul edilmiştir. Ölçeğin sahip olduğu boyutların Cronbach Alpha değerleri ve faktörler arası hesaplanan korelasyon değerleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. AMDYSQ Türkçe Formunun Cronbach Alpha Değerleri ve Faktörler Arası Korelasyonlar

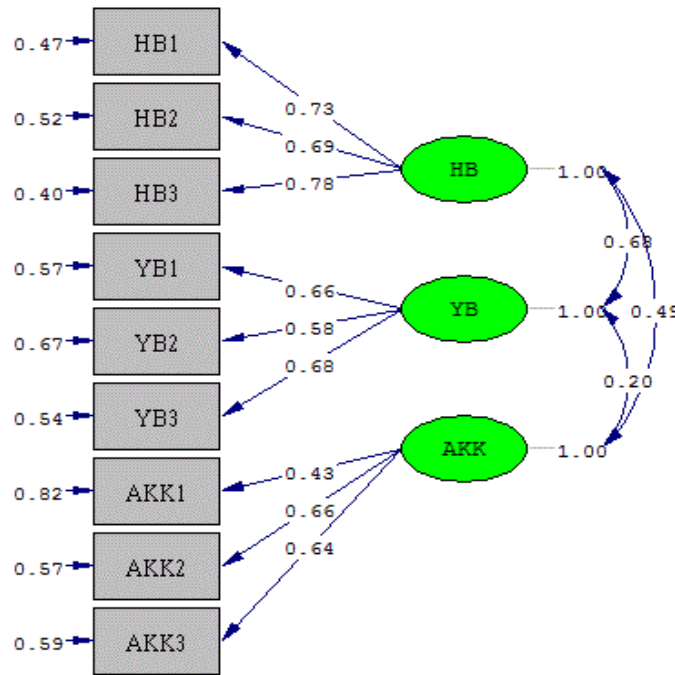
Boyutlar	α Değeri	HB	YB	AKK	T
Hilevi Benimsemek (HB)	,776	1			
Yarışmaseverliği Benimsemek (YB)	,676	,483**	1		
Adilce Kazanmayı Korumak (AKK)	,590	,325**	,149**	1	
Toplam (T)	,760	,841**	,757**	,614**	1

**p<0,01

AMDYSQ’nun alt ölçeklerinin güvenilirliği için hesaplanan Cronbach alfa katsayıları 0.59 ile 0.78 arasında değişmektedir. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısına ait bulgular ölçeğin güvenilirliği sağladığını göstermektedir. AMDYSQ ’nun faktör puanları arasındaki korelasyonlar 0.48 ile 0.15; faktörlerle toplam puan arasındaki korelasyonlar ise 0.84 ile 0.61 arasında değişmektedir.

Geçerlik

Crowley ve Lee (1992) faktör analizi için 100 katılımcının yetersiz, 200’ün ortalama, 300’ün iyi, 500’ün çok iyi ve 1000 katılımcının mükemmel olduğunu belirtmektedir (akt. Çokluk ve ark., 2012). Dolayısıyla, araştırmadaki katılımcı sayısının faktör analizi için yeterli olduğu söylenebilir. Yapı geçerliğini test etmek için DFA kullanılmıştır. AMDYSQ geçerlik çalışması için yapılan DFA’nun standardize edilmiş sonuçları ve elde edilen yapısal modelin yol şemasıyla gösterimi Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. 3 Faktörlü Modele Göre AMDYSQ İçin Standardize Edilmiş Sonuçlar İle DFA

DFA’da test edilen modelin yeterliğinin belirlenmesi için birçok uyum İndeksi kullanılmaktadır. Modelin doğrulanıp doğrulanmadığını değerlendirmek için tek bir uyum indeksinden çok, tüm indeksler bir arada değerlendirilmelidir (Cole, 1987). Modele ilişkin uyum indeksleri istatistikleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. AMDYSQ için Uyum İndeksleri İstatistikleri

İndeks	Tümü	Kızlar	Erkekler
Ki-kare	68,39	65,38	57,75
sd	24	24	24
P	0,000	0,000	0,000
Ki-kare/sd	2,85	2,72	2,41
GFI	0,96	0,90	0,95
AGFI	0,93	0,81	0,91
CFI	0,96	0,94	0,95
NNFI	0,94	0,91	0,92
RMSEA	0,068	0,115	0,073
SRMR	0,047	0,079	0,057

Yapılan doğrulayıcı faktör analizi ile Türk öğrencilerden elde edilen puanların özgün ölçekteki yapıya uyumu test edilmiştir. Bu sonuçlar modelin bazı parametrelerde iyi bazılarında da mükemmel uyum gösterdiğini işaret etmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada altyapılarda spor yapan gençlerin ahlaki karar alma tutumlarını belirlemeye yönelik olarak Lee ve ark. (2007) tarafından geliştirilen Altyapı Sporlarında Ahlaki Karar Alma Tutumları isimli ölçeğin Türk Kültürüne uyarlanması hedeflenmiştir. Orijinal ölçekteki 3 faktörlü model DFA ile test edilmiş ve güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır.

Ölçeğin test tekrar test güvenilirliğini ve dilsel eşdeğerliği incelemek için yapılan Spearman Korelasyon Katsayısı sonuçları dilsel eşdeğerliliğin ve güvenilirliğin sağlandığı şeklinde yorumlanmıştır. Ölçekte faktör isimleri orijinalinde olduğu gibi 1. Faktör Hileyi Benimsemek, 2. Faktör Yarışmaseverliği Benimsemek ve 3. Faktör de Adilce Kazanmayı Korumak olarak adlandırılmıştır. Faktörlerin cronbach alfa güvenilirlik katsayıları ise sırasıyla 0,776, 0,676 ve 0,590 toplamda ise 0,760 olarak bulunmuştur. Alpar (2010); cronbach alfa katsayısı 0,80-1,00 arasında ise ölçeğin yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu; 0,60-0,79 arasında oldukça güvenilir olduğunu; 0,40-0,59 arasında düşük güvenilirliğe sahip olduğunu; 0,00-0,39 arasında ise güvenilir olmadığını belirtmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda cronbach alpha katsayılarının kabul edilebilir sınırlarda olduğu görülmektedir.

Ölçeğin yapı geçerliği doğrulayıcı faktör analizi ile sınanmıştır. DFA sonucunda uyum indeks değerlerine bakılmıştır. Uyum indeks değerleri şu şekildedir: Ki-kare/sd=2,85; GFI= 0,96; AGFI= 0,93; CFI= 0,96; NNFI= 0,94; RMSEA= 0,068; SRMR= 0,047. Ki-kare/sd değerinin büyük örneklerde 3'ten; küçük örneklerde 2,5'ten küçük olması mükemmel uyumu göstermektedir (Kline, 2011). GFI ve AGFI değerlerinin 0,90 'dan büyük olması iyi uyumu 0,95'ten büyük olması ise mükemmel uyumu göstermektedir (Hooper ve ark., 2008; Sümer, 2000). NNFI ve CFI değerlerinin 0,95 üzerinde olması modelin uygunluğunun mükemmel olduğunu göstermektedir (Thompson, 2004; Sümer, 2000; Hu ve Bentler, 1999). RMSEA değerlerinin 0,07'ten küçük olması durumunda model uygunluğunun iyi olduğu belirtilmektedir (Steiger, 2007). SRMR değeri 0 ile 1 arasında değişkenlik göstermekle birlikte değerinin 0,05'den küçük olması, verilerin modele mükemmel uyum gösterdiğini belirtmektedir (Brown, 2006). Bu bilgiler doğrultusunda uyum indeksleri değerlerinin hemen hemen tüm parametrelerde iyi veya mükemmel seviye de olduğu görülmektedir. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda AMDYSQ'nun üç faktörlü özgün yapısının bu araştırmanın çalışma grubu için çok iyi bir uyum gösterdiği uyum indeksleri değerlerine bakılarak söylenebilir.

Sonuç olarak ölçekteki soru maddelerinin istenen özelliklerde olması, ölçeğin güvenilirliğinin ve geçerliğinin yüksek olması, bu ölçeği Türkiye'de araştırmacıların genç sporcuların spor ortamındaki ahlaki karar alma tutumlarını belirlerken kullanılabileceğini göstermektedir.

Kaynakça

- Alpar, R. (2010). *Spor, Sağlık ve Eğitim Bilimlerinde Örneklerle Uygulamalı İstatistik ve Geçerlik-Güvenirlik*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Boardley, I. D. ve Kavussanu, M. (2007). Development and validation of the moral disengagement in sport scale. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 29(5), 608-628.
- Boardley, I. D. ve Kavussanu, M. (2011). Moral disengagement in sport. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 4(2), 93-108.
- Boardley, I. D. ve Kavussanu, M. (2010). Effects of goal orientation and perceived value of toughness on antisocial behavior in soccer: The mediating role of moral disengagement. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 32(2), 176-192.
- Bortoli, L., Messina, G., Zorba, M. ve Robazza, C. (2012). Contextual and individual influences on antisocial behaviour and psychobiosocial states of youth soccer players. *Psychology of Sport and Exercise*, 13(4), 397-406.
- Brown, T. A. (2006). *Confirmatory factor analysis for applied research*. Guilford Press.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi, 9. Baskı.
- Chantal, Y., Soubranne, R. ve Brunel, P. C. (2009). Exploring the social image of anabolic steroids users through motivation, sportspersonship orientations and aggression. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*, 19(2), 228-234.
- Cole, D. A. (1987). Utility of confirmatory factor analysis in test validation research. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 55(4), 584.
- Corrion, K., Long, T., Smith, A. L. ve d'Arripe-Longueville, F. (2009). " It's Not My Fault; It's Not Serious": Athlete Accounts of Moral Disengagement in Competitive Sport. *The Sport Psychologist*, 23(3), 388-404.
- D'Arripe-Longueville, F., Corrion, K., Scoffier, S., Roussel, P. ve Chalabaev, A. (2010). Sociocognitive self-regulatory mechanisms governing judgments of the acceptability and likelihood of sport cheating. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 32(5), 595-618.
- Dixon, N. ve Morgan, W. J. (2007). *The ethics of supporting sports teams. Ethics in sport*, (Ed. 2), 441-449.
- Dunn, J. G. H. ve Dunn, J. C. (1999). Goal orientations perception of aggression and sportspersonship in elite male youth ice hockey players. *The Sport Psychologist*, 13, 183-200.
- Fuster-Parra, P., García-Mas, A., Ponseti, F. J., Palou, P. ve Cruz, J. (2014). A Bayesian network to discover relationships between negative features in sport: a case study of teen players. *Quality & Quantity*, 48(3), 1473-1491.
- Gano-Overway, L. A., Guivernau, M., Magyar, T. M., Waldron, J. J. ve Ewing, M. E. (2005). Achievement goal perspectives, perceptions of the motivational climate, and sportspersonship: Individual and team effects. *Psychology of Sport And Exercise*, 6(2), 215-232.
- Gibbons, S. L., Ebbeck, V. ve Weiss, M. R. (1995). Fair play for kids: Effects on the moral development of children in physical education. *Research quarterly for exercise and sport*, 66(3), 247-255.
- Hançer, M. (2003). Ölçeklerin Yazım Dilinden Başka Bir Dile Çevirileri ve Kullanılan Değişik Yaklaşımlar. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6, 47-59.
- Hodge, K. ve Lonsdale, C. (2011). Prosocial and antisocial behavior in sport: The role of coaching style, autonomous vs. controlled motivation, and moral disengagement. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 33(4), 527.
- Hooper, D., Coughlan, J. ve Mullen, M.: Structural Equation Modelling: Guidelines for Determining Model Fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53-60
- Hu, L. T. ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structural analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.
- IPC–International Primary Curriculum (2014) 'The Learning Goals', okundu <http://www.greatlearning.com/ipc/the-ipc/ipc-learning-goals> 16.01.2014.
- Kavussanu, M. ve Boardley, I. D. (2009). The prosocial and antisocial behavior in sport scale. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 31(1), 97-117.

- Kavussanu, M. ve Spray, C. M. (2006). Contextual influences on moral functioning of male youth footballers. *The Sport Psychologist*, 20(1), 1-23.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford press.
- Kohlberg, L. (1964). Development of moral character and moral ideology. *Review of child development research*, 1, 381-431.
- Lee, M. J., Whitehead, J. ve Ntoumanis, N. (2007). Development of the attitudes to moral decision-making in youth sport questionnaire (AMDYSQ). *Psychology of Sport and Exercise*, 8(3), 369-392.
- Lemyre, P. N., Roberts, G. C. ve Ommundsen, Y. (2002). Achievement goal orientations, perceived ability, and sportpersonship in youth soccer. *Journal of Applied Sport Psychology*, 14(2), 120-136.
- Long, T., Pantaléon, N., Bruant, G. ve d'Arripe-Longueville, F. (2006). A qualitative study of moral reasoning of young elite athletes. *The Sport Psychologist*, 20(3), 330-347.
- Miller, B. W., Roberts, G. C. ve Ommundsen, Y. (2004). Effect of motivational climate on sportpersonship among competitive youth male and female football players. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*, 14(3), 193-202.
- NASPE. *Moving into the Future, National Standards for Physical Education*. McGraw-Hill Higher Education, 2004.
- Palou, P., Ponseti, F. J., Cruz, J., Vidal, J., Cantallops, J., Borràs, P. A. ve Garcia-Mas, A. (2013). Acceptance of Gamesmanship and Cheating In Young Competitive Athletes In Relation To the Motivational Climate Generated By Parents and Coaches. *Perceptual & Motor Skills*, 117(1), 290-303.
- Perlman, D. ve Karp, G. G. (2010). A self-determined perspective of the sport education model. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 15(4), 401-418.
- Ponseti, F. J., Palou, P., Borràs, P. A., Vidal, J., Cantallops, J., Ortega, F., Boixados, M., Sousa, C., Garcia-Calvo, T. ve Garcia-Mas, A. (2012). El Cuestionario de Disposición al Engaño en el Deporte (CDED): su aplicación a jóvenes deportistas. *Revista de Psicología del Deporte*, 21(1), 75-80.
- Proios, M. (2010). Development and validation of a questionnaire for the assessment of moral content judgment in sport. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 8(2), 189-209.
- Rio, J. F., Gimenez, A. M., Cecchini, J. A. ve Mesa, C. G. (2012). Achievement Goals and Social Goals' Influence on Physical Education Students' Fair Play. *Revista de Psicodidáctica*, 17(1), 73-91.
- Sage, L. D. ve Kavussanu, M. (2008). Goal orientations, motivational climate, and prosocial and antisocial behaviour in youth football: Exploring their temporal stability and reciprocal relationships. *Journal Of Sports Sciences*, 26(7), 717-732.
- Shields, D.L.L. ve Bredemeier, B.J.L. (1995). *Character development and physical activity*. Human Kinetics Publishers.
- Stornes, T. ve Ommundsen, Y. (2004). Achievement goals, motivational climate and sportpersonship: A study of young handball players. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 48(2), 205-221.
- Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri: Temel kavramlar ve örnek uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6), 49-74.
- Steiger, J. H. (2007). *Understanding the limitations of global fit assessment in structural equation modeling*. *Personality and Individual Differences*, 42(5), 893-898.
- Thompson, B. (2004). *Exploratory and confirmatory factor analysis: Understanding concepts and applications*. American Psychological Association.
- Vallerand, R. J., Brière, N. M., Blanchard, C. ve Provencher, P. (1997). Development and validation of the Multidimensional Sportpersonship Orientations Scale. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 19(2), 197-206.
- Woods, R. (2011). *Social issues in sport*. 2nd ed. Human Kinetics.
- Zengaro, S. A. (2010). *Biofunctional Embodiment of Moral Development: The Impact of Affect, Moral Cognition, Maturation and Experience Playing Sports on Acceptance of Aggression in Sports by Italian Adolescents* (Doctoral dissertation, The University of Alabama TUSCALOOSA).